

Bijlage 1: Toelichting uitvoering motie 118

Met dit memo willen wij u inzicht geven in onze analyse en argumenten die geleid hebben tot deze conclusie. Onze analyse is opgebouwd uit twee deelconclusies, die wij baseren op het voorstel van 29 november jl. dat de minister u heeft voorgelegd ter uitvoering van de motie. Deze twee deelconclusies zijn:

1. De minister houdt onverkort vast aan het afleggen van een PE-examen op grond van oneigenlijke en niet goed onderbouwde en niet verifieerbare argumenten;
2. De versoepelingen die de minister voorstelt ter uitvoering van motie 118 zijn materieel gezien geen versoepelingen.

1 De minister geeft geen correcte uitvoering aan motie 118

Tijdens de bijeenkomst van 26 november bij het ministerie van Financiën inzake vakbekwaamheid hebben wij het volgende geconstateerd:

- Het ministerie kan geen onderbouwing geven waarom voor de financiële dienstverleners inzake permanente educatie (PE) een zwaarder regime, in de vorm van een PE-examen, gaat gelden dan voor vergelijkbare beroepsgroepen.
- Het ministerie kan niet uitleggen waarom voor wat betreft PE niet wordt aangesloten bij de PE die gaat gelden volgens de Europese Richtlijn Verzekeringsbemiddeling (IMD) en naar verwachting binnen twee jaar in Nederland wordt geïmplementeerd. In de IMD gaat men voor PE uit van 30 opleidingsuren per 3 jaar. Deze Richtlijn kan dwingend worden geïmplementeerd en/of de Richtlijn kan maximumharmonisatie beogen. Het lijkt ons derhalve zeer wenselijk dat voor PE naar de Europese Richtlijn wordt gekeken, ook om te voorkomen dat we binnen afzienbare tijd met twee conflicterende PE-systemen worden geconfronteerd.
- Wij zijn nog steeds van mening dat het PE-examen leidt tot een forse lastenverzwaring voor de sector. Het ministerie doet hierover geen uitspraken en heeft ons tot op heden - ondanks herhaalde verzoeken - ook nog geen vergelijking gegeven in de kosten tussen het door ons voorgestelde PE-opleidingssysteem en het PE-examen.
- De minister heeft een brief gestuurd waarin enkele 'versoepelingen' worden aangekondigd, maar waarbij het in feite alleen maar gaat om cosmetische verschuivingen en geen daadwerkelijke versoepelingen overeenkomstig motie 118.

Onze conclusie:

Ook na onze derde bijeenkomst met het ministerie moeten wij tot onze grote spijt concluderen dat de minister geen uitvoering heeft gegeven aan motie 118.

2 De minister verwacht het borgen van vakbekwaamheid met het borgen en actueel houden van kennis.

Een vakbekwaamheidsbouwwerk is effectief wanneer twee elementen adequaat en betrouwbaar geborgd zijn, te weten:

- 1^e **Vakbekwaam zijn:** De beroepsbeoefenaar moet vakbekwaam zijn voordat het beroep mag worden uitgeoefend, dat wil zeggen dat is aangetoond dat hij over voldoende elementaire kennis, vaardigheden en competenties beschikt om het beroep met het gewenste resultaat te kunnen uitoefenen. Dit wordt geregeld met het initiële vakbekwaamheidsbouwwerk en de daar bijbehorende initiële examens ;
- 2^e **Actueel zijn:** De beroepsbeoefenaar beschikt vervolgens doorlopend over actuele kennis. Dit

wordt naar het voorstel van de minister nu geborgd met een bedrijfsvoeringsmodel en een driejaarlijks PE-examen.

Uit de brief van de minister van 29 november jl. blijkt dat de minister steeds twee op zichzelf staande zaken door elkaar haalt, namelijk het borgen van vakbekwaamheid en het borgen van het actueel houden van kennis en vaardigheden.

Het borgen van vakbekwaamheid

Vakbekwaamheid wordt geborgd door de initiële examens. Als branche stemmen wij ook in met het verbeterde nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk, waarin de vakbekwaamheid nog verder wordt geborgd omdat:

- alle klantadviseurs straks een diploma moeten hebben; en
- de vaardigheden en integriteit via het inhaalexamen integraal onderdeel worden van de vakbekwaamheid.

Het borgen en actueel houden van kennis en vaardigheden

Nadat de adviseur zijn vakbekwaamheid heeft aangetoond, moet hij vervolgens via permanente educatie op de hoogte blijven van de laatste actualiteiten, die voor zijn individuele beroepspraktijk relevant zijn. Het PE-urensysteem is een geëigend en adequaat systeem voor een adviseur om de actualiteit bij te houden. Het biedt de adviseur de mogelijkheid om real-time van de laatste stand van zaken op de hoogte te zijn en vooral ook te weten waar kennis te vinden is die voor zijn individuele praktijk relevant is. De AFM zou goed kunnen toezien dat adviseurs daadwerkelijk gebruik maken van een kwalitatief toereikend systeem.

Wij hebben vervolgens aangegeven dat wij stringente bezwaren hebben tegen een PE-examen en een kwalitatief beter PE-stelsel voorstaan, namelijk via een PE-urensysteem. Onze bezwaren ten aanzien van een PE-examen en het tevens hieraan verbinden van een beperkte geldigheidsduur van diploma's hebben geleid tot motie 118.

Ter verbetering van de vakbekwaamheid van de financiële adviseurs is dan ook het programma van initiële opleidingen vernieuwd. Als branche hebben we met enthousiasme meegedacht en meegewerkt aan deze vernieuwing en ook ingestemd met het verbeterde nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk.

Via de initiële examens wordt de vakbekwaamheid dus nu op het gewenste niveau gewaarborgd. Mocht in de loop van de tijd blijken dat wijzigingen in het vak qua kennis of vaardigheden zodanig zijn, dat de vakbekwaamheid niet langer gegarandeerd kan worden met het dan existierende vakbekwaamheidsbouwwerk, dan zal dit initiële bouwwerk moeten worden aangepast. En dan zullen alle adviseurs via inhaal-examens hun vakbekwaamheid ook op die punten moeten aantonen. Vakbekwaamheid regelt men en onderhoudt men via het initiële vakbekwaamheidsbouwwerk. En dus niet met het systeem van permanente educatie.

Bedrijfsvoeringsmodel én PE-examen zijn noodzakelijk.

Nadat de adviseur zijn vakbekwaamheid heeft aangetoond, moet hij vervolgens via permanente educatie op de hoogte blijven van de laatste actualiteiten, die voor zijn individuele beroepspraktijk relevant zijn. De minister stelt daartoe twee systemen verplicht::

1. Adviseurs moeten via een bedrijfsvoeringsmodel real-time op de hoogte zijn van de laatste actualiteiten;
2. Daarbovenop moeten adviseurs aantonen te beschikken over actuele kennis door eenmaal per drie

jaar een examen af te leggen.

Het bedrijfsvoeringsmodel lijkt een geëigend en adequaat systeem voor een adviseur om de actualiteit bij te houden. Het biedt de adviseur de mogelijkheid om real-time van de laatste stand van zaken op de hoogte te zijn en vooral ook te weten waar kennis te vinden is die voor zijn individuele praktijk relevant is. De AFM zou goed kunnen toezien dat adviseurs daadwerkelijk gebruik maken van een kwalitatief toereikend systeem.

De minister blijkt echter geen vertrouwen te hebben in zijn eigen voorstel voor dit bedrijfsvoeringsmodel, noch in het toezichtvermogen van de AFM.

Zo'n bedrijfsvoeringsmodel is niet betrouwbaar, zo stelt hij op pagina 3, alinea 3. De vraag rijst waarom zo'n systeem door hem dan wel wettelijk verplicht wordt gesteld. De minister stelt: "In het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk blijft het afleggen van PE-examen via de centrale examenbank, wat mij betreft de meest adequate en betrouwbare wijze om te borgen dat de individuele medewerkers voldoen aan de vereiste vakbekwaamheid" (pagina 3, laatste alinea). Afgezien van het feit dat hij hier weer aangeeft met het PE-examen de vakbekwaamheid te willen regelen, is dan niet te begrijpen waarom, als hij hierin gelijk heeft, hij dan ook het bedrijfsvoeringsmodel verplicht stelt.

3 De minister slaagt niet in een degelijke onderbouwing waarom een PE-examen betrouwbaarder en adequater zou zijn dan een PE-systeem.

Wij hebben aangegeven dat wij stringente bezwaren hebben tegen een PE-examen en een kwalitatief beter PE-stelsel willen via een PE-urensysteem. Deze bezwaren hebben alles te maken met wat de minister zegt te willen bereiken met zijn voorstel, namelijk een adequaat en betrouwbare wijze de kennis van adviseurs actueel te houden.

Op geen enkele wijze onderbouwt de minister dat het systeem van een PE-examen via de centrale item bank betrouwbaar is. Eén van onze grote bezwaren is nu juist, dat dit niet het geval kan zijn. Voor de betrouwbaarheid van examens via een centrale item bank is het vereist dat het aantal vragen vijf tot tien keer het aantal examenkandidaten is. Aangezien onder het nieuwe systeem alle adviseurs, ook die van banken en verzekeraars, een diploma moeten hebben, gaat het hier om tienduizenden examenkandidaten. Het benodigde aantal vragen ten aanzien van de actualiteit kan eenvoudig weg niet gehaald worden. Daarmee is dit systeem niet betrouwbaar. Eens in de drie jaar de kennis van de actualiteiten toetsen, is ook niet adequaat te noemen.

Borgen dat iemands kennis actueel is en dit eens in de drie jaar toetsen, lijkt met elkaar in tegenspraak.

4 De minister zorgt voor kapitaalvernietiging van een PE-systeem dat aantoonbaar functioneert en negeert het ontbreken van essentiële financiële onderbouwing van een nieuw stelsel.

De minister geeft aan dat het huidige PE programma niet voldoet. Ter onderbouwing van zijn voorstellen voert de minister onder andere aan dat de kwaliteit van de PE programma's onvoldoende is in het PE programma systeem, zoals wij dat sinds enige jaren kennen. De branche heeft inmiddels drie wettelijk verplichte PE-periodes gehad (2008-2009/2010-2011 en 2011/2012 (opleidingsprogramma's met toetsend element). Een PE-stelsel dat al veel verder gaat dan voor vergelijkbare beroepsgroepen en enorme investeringen heeft gevegd. De eerste twee PE-periodes zijn geëvalueerd, waarin ook duidelijk een stijgende lijn voor wat betreft de kwaliteit zichtbaar werd geconstateerd. De laatste periode is niet geëvalueerd. Het is logisch dat een dergelijk omvangrijk project zich in de loop van de tijd moet

ontwikkelen.

De positieve ontwikkeling is ook duidelijk zichtbaar. De minister schets hiervan een ander beeld op grond van een rapport van het CFD dat onjuist geciteerd wordt en waarvan de gegevens eenzijdig geïnterpreteerd en eenzijdig weergegeven worden.

U heeft de minister bij het debat over dit voorstel gevraagd naar inzicht in de kosten van het PE-examensysteem. Ook wij hebben bij het laatste gesprek op 26 november jl. met het ministerie nogmaals gevraagd naar inzicht in de kosten van het systeem. Ons is toen geantwoord dat de kosten nog niet inzichtelijke zijn, omdat het traject van de Europese aanbesteding nog loopt. In de brief van 29 november aan u schrijft de minister dat de kosten vooralsnog zijn vastgesteld op € 46 leges per afgenomen examen. Wanneer wij een PE-punten programma voorstellen, wordt door het CFD en het ministerie tegengeworpen dat dit onder andere een veel duurder systeem is. Enige inzicht in de cijfermatige onderbouwing van de voorgestelde leges en de kosten van een PE-programmasysteem ontbreekt echter.

5 De minister brengt met zijn PE-examen verdere Europese harmonisatie van de financiële dienstverlening in gevaar en frustrereert daarmee de vrijheid van handelsverkeer en gelijkwaardige concurrentie.

Ook in Europa wordt gewerkt aan wettelijke regelingen van de vakbekwaamheid van financieel adviseurs. Uitgangspunt is dat in Europa één systeem wordt ingericht, waarmee vrijheid van handelsverkeer en een gelijkwaardige concurrentiepositie wordt gegarandeerd. In het IMD voorstel, zoals dat nu voorligt, wordt uitgegaan van een Europese regeling met een PE-puntensysteem.

6 De door minister voorgestelde versoepelingen zijn slechts cosmetisch van aard en doen geen recht aan de essentie van motie 118.

In eerdere berichten hebben wij al aangegeven dat de minister geen overleg met ons heeft gevoerd en de minister dus feitelijk geen uitvoering heeft gegeven aan motie 118. In zijn brief 'naar aanleiding van de motie om het vakbekwaamheidsbouwwerk op onderdelen te versoepelen', merken wij op dat de vermeende versoepelingen naar onze mening materieel gezien geen enkele versoepeling oplevert:

De verlenging van de overgangstermijn van 1,5 naar 2 jaar:

Bij nadere beschouwing blijkt dit geen versoepeling te zijn. Wanneer de overgangstermijn daadwerkelijk opgerekt wordt naar 2 jaar (overgangstermijn eindigt volgens dit voorstel per 01-01-2016 in plaats van 01-07-2015) dan zou er alleen sprake kunnen zijn van een overgangstermijn van 2 jaar wanneer vanaf 01/01/2014 examens kan worden afgelegd. De examendatabank is echter per 01-01-2014 niet gereed. Het CFD geeft aan dat het project inzake de examenbank per 01-04-2014 moet zijn afgerond. Examens afleggen per 01/01/2014 is dus al niet haalbaar. Aangezien de Europese aanbesteding nog loopt, schatten wij in dat ook 01/04/2014 niet haalbaar is. Wat de minister hier voorstelt is het opschuiven van het ingaan van de overgangstermijn, omdat zijn ministerie niet aan de gewenste planning kan voldoen. Daarom gaat de overgangstermijn later in, blijft 1,5 jaar en wordt hier vervolgens voorgesteld als een versoepeling. Het is pas echt een versoepeling als de markt een overgangstermijn van twee jaar krijgt vanaf het moment dat de examendatabank ook daadwerkelijk werkt.

Ruimere gelijkstellingslijst:

Het gaat hier om een gelijkstellingsmogelijkheid voor de keurmerken, maar nagenoeg alle keurmerken

zijn gebaseerd op bestaande onderliggende modules/diploma's (voor het keurmerk SEH heb je bijvoorbeeld de beroepskwalificatie hypothecair krediet nodig). Het is dus materieel geen versoepeling. Het ministerie gaf in een eerste reactie zelf ook toe 'dat een voorlopige scan geen in aanmerking komende diploma's oplevert'.

Het combineren van modules (bijvoorbeeld schade zakelijk met schade particulier):

Bij het afleggen van het examen is dit geen versoepeling maar een minimale, efficiency verbetering. Feitelijk worden de vragen van de module schade particulier en de vragen van de module zakelijk aan elkaar geplakt. Optisch gezien levert dat één examen minder op. Materieel gezien verandert er niets. Je doet geen twee examens met ieder (bijvoorbeeld) 20 vragen achter elkaar, maar één examen met (bijvoorbeeld) 40 vragen. Die twee examens had je ook afzonderlijk op dezelfde dag, op dezelfde plaats achter elkaar afgelegd. Nu kan dat met twee drukken op de knop van de computer minder.

Herziening van de PEplus eind/ en toetstermen±

Doublures en niet relevante termen zijn verwijderd uit de PEplus eind/ en toetstermen. Dit betrof zelfs 30% van het totaal. Dit vinden wij geen versoepeling, maar een noodzakelijke correctie om te voldoen aan de minimale kwaliteitseisen die je aan de eind/ en toetstermen hoort te stellen.

Het PEplus examen consumptief krediet hoeft niet te worden afgelegd bij PEplus hypothecair krediet:

Dit PEplus examen consumptief krediet hoeft niet te worden afgelegd bij het PEplus examen hypothecair krediet. Dit is een logische en reële aanpassing, die recht doet aan de praktijk, geen versoepeling.

De wijziging van de modulestructuur :

Voor wat betreft volmacht is het inrichten van de modulestructuur tot begin 2014 opgeschort. Het is nog niet zeker hoe men met volmacht zal omgaan, maar men heeft het opgeschort omdat een gevolmachtigde uitbestede werkzaamheden verricht op naam en voor rekening van een aanbieder (volmachtgever). De gevolmachtigde heeft vanuit de volmacht ook geen klantadvies contact, dus is het logisch dat deze modules opnieuw moeten worden bekeken. Zeker ook omdat aan medewerkers van aanbieders, die dezelfde werkzaamheden vervullen, geen vakbekwaamheidseisen worden gesteld. Dit is dus ook niet een versoepeling, maar een logische beslissing om doelmatig, doeltreffend en consistent te zijn bij het stellen van wettelijke eisen.

Het schrappen van de module basis uit de module zorg:

De enige versoepeling in het systeem is het schrappen van de module basis uit de beroepskwalificatie Zorg en deze versoepeling vinden wij volledig onlogisch. Waarom vormt de module Basis in iedere beroepskwalificatie de basis, behalve in Zorg? Wij vinden dit niet logisch en inconsequent.

*Uitsluitend toetsen van **relevante** actuele kennis:*

Tot slot ziet de minister een versoepeling in het feit dat alleen relevante actualiteiten over de gehele periode van drie jaar worden getoetst. Dit geeft hij weer alsof de toetsingsperiode wordt verkort naar 1 jaar. Het vervolg van de tekst houdt echter in dat alle actualiteiten uit de driejarige periode worden getoetst wanneer zij in het toetsjaar nog actueel zijn. Dat dit zo moet worden geïnterpreteerd, heeft het Ministerie bevestigd bij het gesprek op 26 november jl. Het ministerie was blijkbaar eerst van plan om alles wat in drie jaar was veranderd te toetsen, ook als dit feit weer was achterhaald of niet meer van toepassing was. Het is onzinnig om actualiteiten te toetsen, die geen actualiteit (meer) zijn. De minister vindt het een hele versoepeling dat hij dit nu niet meer zal doen.

De brief van de minister van 29 november jl. behelst geen versoepelingen, maar de noodzakelijke, minimale aanpassingen inzake de kwaliteit die de markt mag verwachten. Wij constateren dat de Kamer met de motie heeft bewerkstelligd dat een aantal noodzakelijke kwaliteitsverbeteringen zijn doorgevoerd en zijn de Kamer daar dankbaar voor. Wel vinden wij het bijzonder triest dat een dergelijke druk nodig is om te komen tot een systeem dat voldoet aan de benodigde minimale kwaliteitseisen.

Daarmee zijn wij terug op ons oorspronkelijk bezwaar tegen het PE-examen. Het verkrijgen en onderhouden van kennis is zeer belangrijk en ook duur, daarom willen wij een goed PE-stelsel. Een stelsel dat een financiële dienstverlener de mogelijkheid biedt om voor hem relevante actualiteiten te volgen op het moment dat die zich voordoen. En een systeem dat stimuleert dat adviseurs hun permanente educatie zo inrichten dat zij met elkaar actualiteiten en de implicatie daarvan op de beroepspraktijk bespreken.

Een PE-urensysteem maakt dat mogelijk en sluit aan bij de ontwikkelingen op Europees gebied zoals staat vermeld in artikel 8 van de Europese Richtlijn Verzekeringsbemiddeling II.

7 Mogelijkheden van een duaal systeem en degelijke onderbouwing bij afwijzing motie

Wij hebben voorgesteld een duaal stelsel mogelijk te maken. Dit houdt in dat een adviseur of PE examen doet of deel neemt aan een PE programma met een puntensysteem en een vorm van tuchtrecht via een register. In de brief van de minister wordt dit voorstel naar onze mening onterecht afgewezen. Wij lichten ons voorstel woensdag aanstaande graag nader toe.

Mocht u ons voorstel niet kunnen of willen ondersteunen dan willen wij u in ieder geval verzoeken om:

- een onafhankelijke beoordeling van het voorgestelde PE-examen te laten uitvoeren door een onafhankelijke organisatie zoals de Onderwijsraad; en
- een Algemeen Overleg te organiseren of een vervolgbrief uit te doen gaan waarin u de minister een nadere (cijfermatige) onderbouwing vraagt over een aantal relevante zaken, zoals:
 - Waarom is niet gekeken naar de PE die in vergelijkbare beroepsgroepen zoals de schuldhulpverleners, (scheidings)mediators, boekhouders, accountants, incassobureaus en makelaars wordt gehanteerd.
 - Wanneer is de status rondom de Examendatabank, wanneer gaat die daadwerkelijk in bedrijf.
 - Uit gesprekken met deskundigen blijkt dat er ook bij hen grote zorg is over de wijze waarop de examendatabank wordt ingericht, de wijze waarop de kwaliteit van de examenvragen wordt gewaarborgd (geen rijtjes en definities stampen), een voldoende hoeveelheid kwalitatief goede vragen en de kosten die hiermee gepaard gaan.
 - De leges per afgenomen examen worden voor 2014 vooralsnog vastgesteld op 46 euro per PE-plus examen. Wij hebben absoluut geen inzage in de wijze waarop de leges zijn opgebouwd en of 46 euro reëel is en ook echt stabiel kan blijven.
 - Het voorgestelde PE-stelsel leidt tot hoge administratieve lasten en kosten. De leges vormen slechts een heel klein onderdeel van de kosten, de minister heeft geen rekening gehouden met aanvullende kosten van exameninstututen, opleidingskosten (niemand doet examen zonder opleiding), materiaalkosten, verletkosten én de kosten van een bedrijfsvoeringsmodel om de PE ook actueel te houden. Wij verzoeken de minister om een duidelijke cijfermatige onderbouwing.
 - De branche heeft inmiddels drie wettelijk verplichte PE-periodes gehad (2008-2009 / 2010-2011 en 2011/2012 (opleidingsprogramma's met toetsend element). Een PE-stelsel dat al veel verder gaat dan voor vergelijkbare beroepsgroepen en enorme investeringen heeft gevegd. De eerste

twee PE-periodes zijn geëvalueerd, waarin ook duidelijk een stijgende lijn voor wat betreft de kwaliteit zichtbaar werd geconstateerd. De laatste periode is niet geëvalueerd. Het is logisch dat een dergelijk omvangrijk project zich in de loop van de tijd moet ontwikkelen. De positieve ontwikkeling is ook duidelijk zichtbaar. Waarom krijgt de branche geen kans om die ontwikkeling voort te zetten?

- De Europese toezichthouder voor de pensioen- en verzekeringsmarkt (Eiopa) heeft de lidstaten geconsulteerd om het PE-niveau voor de gehele Unie op één lijn te brengen, ter bescherming van de consument en stimulering van het vrije verkeer van diensten en grensoverschrijdende handel (IMD2). De consultatie is september jl. afgesloten en wordt naar verwachting binnen twee jaar voor de gehele Unie ingevoerd. Het ministerie heeft tijdens de laatste bijeenkomst toegegeven dat IMD2 er inderdaad toe kan leiden dat er straks in Nederland twee met elkaar conflicterende PE-systemen kunnen gaan gelden. Ook de AFM heeft in de wetgevingsbrief (van 20 juni 2013) aan de Minister van Financiën hier nadrukkelijk naar verwezen. Het door de brancheorganisaties voorgestelde PE-systeem sluit geheel aan op dit Europese harmonisatie voorstel. waarom houdt de minister geen rekening met de voorstellen die Europees worden gedaan voor wat betreft permanente educatie?

